

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersekwhiteit}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins voor belasting + Rente-uitgawe}}{\text{Gemiddelde kapitaal aangewend}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste		(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Eindvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	Bedryfsbates – Bedryfslaste
Niebedryfslaste : Aandeelhouersekwhiteit		Totale bates : Totale laste
$\frac{\text{Wins na belasting}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$		$\frac{\text{Dividende op gewone aandeel}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$
Vaste koste (Verkoopsprys per eenheid – Veranderlike koste per eenheid)		$\frac{\text{Totale gewone aandeelhouersekwhiteit}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$

VRAAG 1

BTW, BATEBESTUUR EN VOORRAADSTELSELS

(61 punte; 36 minute)

Verwys na die inligting hieronder aangaande Xcleron Handelaars.

Hierdie vraag bestaan uit DRIE DELE en elke deel moet onafhanklik van die ander behandel word.

DEEL A BTW

(16 punte)

Die volgende inligting vir Februarie 2017 het op Xcleron Handelaars betrekking:

Inligting:

- A. Xcleron Handelaars is 'n geregistreerde BTW-ondernemer en gebruik die faktuurbasis om sy transaksies op te teken.
- B. Xcleron Handelaars doen tweemaandelikse betalings aan SAID en die volgende betaling is op 25 Maart 2017 verskuldig.
- C. BTW word teen 14% opgeteken.
- D. Die saldo op die BTW-kontrolerekening op 1 Februarie 2017 was R202 500 dt.

Transaksies vir Februarie 2017:

- 1. Totale kredietverkope vir Februarie beloop R1 060 200 (BTW ingesluit).
- 2. Kontantaankope vir Februarie 2017 beloop R615 000 (BTW uitgesluit). Ingesluit in hierdie bedrag is aankope van R120 000 se items wat vrygestel is van BTW.
- 3. Oninbare skuld wat gedurende Februarie afgeskryf is, beloop R1 197 (BTW ingesluit).
- 4. Debiteure het R11 400 betaal ter volledige vereffening van hul skuld van R12 654.
- 5. Die eienaar het handelsvoorraad met 'n kosprys van R1 950 (BTW uitgesluit) vir sy eie persoonlike gebruik geneem.
- 6. Die rekenmeester het ontdek dat 'n oorplasingsfout in Januarie 2017 gemaak is. Die BTW-gedeelte op 'n skenking van voorraad is verkeerdelik ingeskryf as R228 in plaas van R828. Hierdie fout moet reggestel word.

DEEL B ONTLEDING VAN TASBARE BATES

(24 punte)

Die volgende aantekening oor tasbare bates word aangetref in die staat van finansiële posisie van Xceleron Handelaars op 28 Februarie 2017:

	VOERTUIE	MASJINERIE
	R	R
Drawaarde aan die begin van die jaar	580 450	28 800
Kosprijs	960 000	240 000
Opgehoopte waardevermindering	(379 550)	(211 200)
BEWEGINGS GEDURENDE DIE JAAR		
Byvoegings		540 000
Vervreemdings	(a)	–
Waardevermindering vir die jaar	(b)	(64 799)
Drawaarde aan die einde van die jaar	Moenie bereken nie	504 001
Koste	Moenie bereken nie	780 000
Opgehoopte waardevermindering	(c)	

Bykomende inligting:

1. Waardevermindering op Masjinerie word afgeskryf teen 20% p.j. deur die vastepaaient-metode te gebruik. Waardevermindering vir die jaar op die ou masjinerie het R28 799 beloop.
2. Waardevermindering op Voertuie word afgeskryf teen 25% p.j. deur die verminderende-saldo-metode te gebruik.
3. Op 1 November 2016 is 'n ou voertuig, wat oorspronklik op 1 Julie 2014 vir R450 000 gekoop is, vir R222 000 ingeruil en 'n nuwe voertuig is vir R675 000 gekoop. Die opgehoopte waardevermindering op die ou voertuig wat verkoop is, was R168 750 op 1 Maart 2016.

DEEL C

VOORRAADSTELSELS

(21 punte)

Xcleron Handelaars gebruik die Periodieke Voorraadstelsel om hul voorraad op te teken.

- Die volgende voorraadrekords word weerspieël in die rekeningkundige rekords vir die jaar eindigende 28 Februarie 2017:

	Eenhede	Koste per eenheid	Totale koste
Beginvoorraad	600	R630	
Aankope en terugsendings	3 910		R2 768 340
Mei 2016	960	R720	R691 200
Junie 2016	1 680	R711	R1 194 480
November 2016	1 200	R660	R792 000
November 2016	(500)	R660	(R330 000)
Januarie 2017	570	R738	R420 660
Eindvoorraad	1 590	?	?

- Die onderneming verkoop voorraad teen R1 140 per eenheid.

VRAAG 2

MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE

(64 punte; 40 minute)

Inligting aangaande Ndaka Beperk

A.

Ndaka Beperk
Uittreksel van saldo's en totale uit die Vooraansuiweringsproefbalans soos op
31 Desember 2016

	Debiet	Krediet
	R	R
Balansstaatafdeling		
Gewone aandelekapitaal (1 950 000 gewone aandele)		5 226 000
Behoue inkomste		344 900
Tasbare bates teen drawaarde	6 682 320	
Voorraad	743 905	
Debiteurekontrole	235 625	
Kleinkas	27 000	
Verband: Finrite Finansiers		700 000
Voorsiening vir oninbare skuld		9 000
SAID – Inkomstebelasting	?	
Krediteurekontrole		122 600
Bankoortrekking		86 750
Nominalerekening-afdeling		
Verkope		?
Koste van verkope	4 100 000	
Huurinkomste		180 000
Kommissie-inkomste		?
Ouditgelde	108 000	
Direkteursgelde	495 000	
Diverse uitgawes	323 750	
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering	1 850	
Oninbare skuld	5 775	
Skryfbehoeftes	18 325	
Reklame	144 000	
Rente-uitgawe	129 000	
Dividende op gewone aandele	305 000	

B. Aansuiwerings en bykomende inligting

1. Ndaka Beperk pas 'n winsgrens van 80% op kosprys toe. Om verouderde voorraad op te ruim het die maatskappy 'n aantal uitverkopings gedurende die jaar gehad. Die totale handelskortings wat tydens hierdie uitverkopings aan klante gegee is, het R180 000 beloop.
2. 'n Fout is gemaak met die optekening van die voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering. Die boekhouer het die aansuiwering in die voorsiening verkeerdelik as 'n **toename** in plaas van 'n **afname** hanteer.
3. Die kommissie-inkomstesyster moet bereken word. Ingesluit in hierdie syfer is kommissie van R3 150 wat vooruit ontvang is.
4. Bedryfsuitgawes op **netto** verkope is op 31 Desember 2016 as 15% bereken.
5. 'n Verdere R12 000 aan gelde is aan ouditeurs verskuldig vir die finansiële jaar.
6. Direkteure het 'n gesamentlike fooi van R460 000 vir hul dienste vir die finansiële jaar verdien. 'n Gedeelte van haar 2017-gelde is vooruit aan direkteur A. Jones betaal en dit is opgeteken. Geen verdere transaksies wat direkteursgelde beïnvloed, is opgeteken nie.
7. 'n Debitur wat R11 750 skuld, is insolvent verklaar. Die maatskappy het sy aanbod van voorraad ter waarde van R4 250 as gedeeltelike betaling van sy rekening aanvaar. Sy boedel sal 65 sent in die rand uitbetaal op die bedrag wat nog verskuldig is en dit sal in Maart 2017 ontvang word. Die saldo moet as onverhaalbaar afgeskryf word. Geen inskrywings is gedoen om enige van hierdie transaksies op te teken nie.
8. Volgens 'n fisiese voorraadtelling was daar voorraad ter waarde van ? voorhande en skryfbehoeftes wat vir die jaar **gebruik** is, beloop R15 500.
9. Op 1 Januarie 2016 het die SAID-inkomstebelastingrekening 'n kredietsaldo van R30 000 weerspieël. Ndaka Beperk het SAID 'n bedrag van R360 000 betaal as voorlopige betaling en om die uitstaande saldo te vereffen. Nog 'n voorlopige betaling van R250 000 is gedurende die jaar aan SAID gedoen. Hierdie transaksies is alles opgeteken. Die SAID-inkomstebelastingrekening het 'n **kredietsaldo** van R14 500 weerspieël op 31 Desember 2016.
10. 'n Finale dividend is verklaar maar nog nie betaal nie, wat die **TOTALE** dividende vir die jaar R680 000 laat beloop.
11. Ndaka Beperk doen maandelikse leningterugbetalings van R6 075. Alle leningterugbetalings vir die huidige jaar is gedoen. Die rekenmeester het begroot dat dit dieselfde sal bly in die volgende finansiële tydperk.
12. Ndaka Beperk het geen nuwe aandele gedurende die finansiële jaar uitgereik nie. Op 31 Desember 2016 het hulle 70 000 gewone aandele teen 'n prys van R4,10 per aandeel teruggekoop. Geen inskrywings is gedoen om die terugkoop op te teken nie.

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTATE

(41 punte; 25 minute)

Inligting aangaande Avzelea BPK

- A. Uittreksel uit die Staat van Omvattende Inkomste/Inkomstestaat vir die jaar eindigende 31 Januarie 2017.

	R
Waardevermindering	304 500
Rente-uitgawe	70 200
Netto inkomste na belasting	1 540 800

- B. Staat van Omvattende Inkomste/Balansstaat soos op 31 Januarie:

	2017	2016
	R	R
Tasbare bates	5 185 000	5 736 750
Bedryfsbates	4 203 100	2 442 650
Voorraad	571 500	612 000
Handels- en ander ontvangbare rekeninge	2 476 600	1 826 150
Kontant en kontantekwivalente	1 155 000	4 500
Gewone aandeelhouersekwhiteit	?	6 134 500
Gewone aandeelkapitaal	?	5 000 000
Behoue inkomste	1 033 300	1 134 500
Verband	885 300	1 040 000
Bedryfslaste	819 500	1 004 900
Handels- en ander betaalbare bedrae	819 500	810 200
Bankoortrekking	0	194 700

C. Aantekeninge by die finansiële state soos op 31 Januarie:

Handels- en ander ontvangbare rekeninge

	2017	2016
	R	R
Debiteurekontrole	2 360 000	1 725 000
Opgelope inkomste (huurinkomste)	13 050	12 000
SAID – BTW		16 400
SAID – Inkomstebelasting	103 550	72 750
	2 476 600	1 826 150

Handels- en ander betaalbare bedrae

	2017	2016
	R	R
Krediteurekontrole	336 000	549 000
SAID – BTW	23 100	
Opgelope uitgawes (rente-uitgawe)	18 400	16 200
Aandeelhouders vir dividende	442 000	245 000
	819 500	810 200

D. Bykomende inligting

- Rente op lening word **nie** gekapitaliseer nie.
- Inkomstebelasting word bereken teen 28% van netto inkomste voor belasting.
- Die maatskappy het tussentydse dividende gedurende die jaar betaal en 'n finale dividend aan die einde van die jaar verklaar. Dividende betaal volgens die kontantvloei staat op 31 Januarie 2017 beloop R1 445 000.
- Tasbare bates:
 - Grond en geboue is **teen hul boekwaarde van R1 147 250** verkoop.
 - Bykomende voertuie is gedurende die jaar gekoop. Geen ander tasbare bates is gedurende die jaar gekoop of verkoop nie.
- Die maatskappy het gemagtigde aandeelkapitaal van 1 300 000 gewone aandele. Op 1 Februarie 2016 het die maatskappy uitgereikte aandeelkapitaal van 1 000 000 gewone aandele gehad. Op dieselfde datum het die maatskappy die oorblywende beskikbare aandele teen R5,50 per aandeel uitgereik.

VRAAG 4 VERVAARDIGING

(34 punte; 19 minute)

Inligting aangaande Slick Vervaardigers

Die onderneming vervaardig 'n noudsluitende reënjas wat spesifiek vir fietsryers ontwerp is. Slick Vervaardigers voer die liggewigmateriaal wat vir die vervaardiging van die reënjasse gebruik word, van Amerika af in. Hul finansiële jaar eindig op 31 Desember.

A.	Voorraad voorhande:	31 Desember 2016	31 Desember 2015
	Grondstowwe	R451 600	R47 250
	Klaarprodukte	R602 550	R142 550

Daar was geen goedere-in-bewerking aan die begin of einde van die finansiële jaar nie.

B. Aankope van grondstowwe:

	Getal meter materiaal	Prys per meter	Totale koste
Aankope	27 500		R1 618 800
Maart 2016	13 600	R51	R693 600
Augustus 2016	8 400	R63	R529 200
November 2016	5 500	R72	R396 000

C. Terugsendings van aankope:

Maand waarin die voorraad gekoop is	Getal meter materiaal	Prys per meter	Totale koste
Maart 2016	150	R51	R7 650
November 2016	50	?	?

D. Invoerbelasting van R41 800 is betaal vir grondstowwe wat gedurende die jaar ingevoer is.

E. Arbeidskoste:

	Getal werknemers	Basiese maandelikse salaris/loon	TOTAAL	OORTYD	
				Getal ure	Tarief
Direkte arbeid	15	R8 000	R1 440 000	Elke werknemer het 40 uur oortyd gewerk	R110 per uur
Fabriekstoesighouers	2	R20 000	R480 000		

- Fabriekstoesighouers word nie oortyd betaal nie.
- Alle werknemers moet aan die onderneming se pensioenfonds behoort en volgens wet die WVF. Pensioenaftrekking is 10% en WVF is 1% van basiese salaris.
- Slick Vervaardigers dra 12% tot die pensioenfonds by en op 'n rand-vir-rand-basis tot die WVF.
- Oortyd is nie aan pensioen- of WVF-aftrekkings of -bydraes onderhewig nie.

F. **Bykomende inligting**

- Verkoops- en verspreidingskoste word as veranderlik beskou, terwyl administrasie- en fabrieksbokoste as vas beskou word.
- Totale vaste koste vir die jaar, R351 800. Ingesluit in hierdie syfer is administrasiekoste van R80 000.
- 'n Totaal van **6 000 reënjasse** is gedurende die finansiële jaar **geproduseer en verkoop**.
- Reënjasse word vir R825 elk verkoop.
- Die beoogde winsgrens op die reënjasse is 120% op kosprys.